

Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1924 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Under elfte huvudtiteln av den till innevarande riksdag avlåtna statsverkspropositionen hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på de propositioner om anvisande av medel för ändamålet, som kunde bliva förelagda riksdagen, *dels* i punkt 5 till beredande av dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. för budgetåret 1924—1925 beräkna ett extra förslagsanslag av 1,800,000 kronor,

dels ock i punkt 25 till beredande av dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare för budgetåret 1924—1925 beräkna ett extra förslagsanslag av 500,000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 7 februari 1924 avlåten proposition nr 44, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) godkänna ett propositionen bilagt förslag till kungörelse angående vissa ändringar i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 267) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.;

2) besluta, att kostnaderna för dyrtidstillägg åt änkor och barn samt övriga anhöriga efter befattningshavare i statens tjänst, vilka varit anställda vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och statens domäner eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar, skola bestridas av de medel, av vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt bestridas;

3) för budgetåret 1924—1925 under elfte huvudtiteln såsom *extra* förslagsanslag anvisa

dels till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. ett belopp av 1,800,000 kronor;

dels ock till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare ett belopp av 500,000 kronor.

Det propositionen bilagda förslaget till kungörelse är av följande lydelse:

Förslag

till

kungörelse angående vissa ändringar i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 267) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Härigenom förordnas, att § 2 i kungörelsen den 15 juni 1923 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. skall upphöra att gälla samt att §§ 4 och 5 i samma kungörelse skola i nedan intagna delar hava följande ändrade lydelse:

§ 4.

Där annorlunda — — — nämligen:

1) till änka — — — efter ett procenttal av 33;

2) till änka — — — sådant barn;

3) till tre — — — stadgat o. s. v.;

4) till annan — — — är stadgat.

Dyrtidstillägg utgår — — — krontal bortfaller.

§ 5.

Till änkor — — — dock med iakttagande att det procenttal, efter vilket dyrtidstillägget skall utgå, utgör 21.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1924.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband med förevarande proposition har utskottet till behandling förehaft två likalydande, till utskottet hänvisade motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 253 av herr *Julin* och den andra inom andra kammaren under nr 402 av herr *Öhman*, i vilka hemställts, »att riksdagen måtte *dels* avslå Kungl. Maj:ts med proposition nr 44 gjorda förslag till ändring av kungl. kungörelse den 15 juni 1923, nr 267, *dels* bestämma, att det antal enheter, varmed det i § 4 av sagda kungl. kungörelse omförmälda procenttal jämlikt § 5 skall minskas, fastställes till det lägre antal, som prövas skäligt, *dels ock* vidtaga sådan ändring i

sagda kungörelse, att rätt till personligt dyrtidstillägg å reglerad änkepension införes i överensstämmelse i tillämpliga delar av vad som gäller beträffande personligt dyrtidstillägg å reglerad avlöning åt befattningshavare i statens tjänst.»

Beträffande motiveringen för dessa yrkanden tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionen I: 253 har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av statskontoret, varjämte utskottet under hand begärt yttrande över motionen av styrelsen över civilstatens änke- och pupillkassa, direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa samt direktionen över telegrafverkets änke- och pupillkassa. Sistnämnda tre yttranden äro såsom bilagor fogade vid detta utlåtande.

Statskontoret har i ärendet anfört följande:

Statskontoret.

»Vad angår motionen nr I: 253 får statskontoret erinra om, att i de fall, då oreglerad änkepension jämte dyrtidstillägg överstiger reglerad änkepension jämte dyrtidstillägg, skall enligt gällande bestämmelser (kungörelsen nr 267/1923) varken någon reduktion av dyrtidstillägget å den förra pensionen äga rum eller personligt dyrtidstillägg utgå å den senare pensionen. Att dylika fall inträffa beror på, att procenttalet för dyrtidstillägg å sistnämnda pensioner är 13 enheter mindre än procenttalet för dyrtidstillägg å förstnämnda pensioner.

För undvikande av att inkomsten av oreglerad pension uppgår till större belopp än inkomsten av motsvarande reglerad pension har motionären föreslagit, dels att det antal enheter — enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 44 till 1924 års riksdag 12 enheter — varmed dyrtidstilläggsprocenten för oreglerade pensioner minskas, måtte fastställas till det lägre tal, som prövades skäligt, dels ock att å reglerade pensioner måtte utgå personliga dyrtidstillägg till så stort belopp, att inkomsten av reglerad pension uppginge till inkomsten av motsvarande oreglerad pension.

Skillnaden mellan procenttalen för dyrtidstillägg å oreglerade och nyreglerade pensioner utgjorde enligt 1922 års bestämmelser (k. kungörelserna 356, 357, 358/1922, prop. 2, 123, 124/1922) 20 enheter såväl beträffande pensioner åt f. d. befattningshavare som pensioner åt änkor och barn efter befattningshavare och gällde för övrigt även med avseende å dyrtidstillägg å avlöningar åt befattningshavare. För befattningshavare och f. d. befattningshavare utgick dyrtidstillägg endast å 80 procent av avlöning, respektive pension, under det att sådan inskränkning ej gällde beträffande dyrtidstillägg åt änkor och barn (se prop. 124/1922 sid. 42). År 1923 vidtog den ändringen, att skillnaden i procenttal, varmed dyrtidstillägg utgick å avlöning eller pension, bestämdes för befattningshavare till 18, för f. d. befattningshavare till 16 och för änkor och barn till 13 enheter. (Motiven härtill återfinnas i prop. nr 2 sid. 8, prop. nr 210 sid. 4 och prop. nr 211 sid. 4). Samtidigt bortogs emellertid föreskriften om, att dyrtidstillägg i vissa fall endast utginge å 80 procent av avlöning eller pension. I propositionerna nr 5, 43 och 44 vid 1924 års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit, att skillnaden mellan de olika procenttalen skulle utgöra för befattningshavare 17, för f. d. befattningshavare 15 och för änkor och barn 12 enheter.

Av till kungl. statskontoret under hand överlämnade, av Eder infortrade utredningar från vissa änke- och pupillkassor framgår, att först om skillnaden mellan procenttalen för dyrtidstillägg å oreglerade och nyreglerade

änkepensioner sättes så lågt som till 2 enheter man skulle vid indextal av 175 eller 185 uppnå önske målet, att pensionsförmånerna vid nyreglerad pension icke skulle understiga motsvarande förmåner vid oreglerad pension; och vid ett indextal av 165 måste för vinnande av nämnda syfte procenttalen göras lika för samtliga änkepensioner. Då det knappast synes kunna ifrågakomma att låta dyrtidstillägg å reglerade och oreglerade pensioner utgå med samma procenttal, skulle det i allmänhet, även om den nu föreslagna skillnaden av 12 enheter minskades, inträffa fall, då innehavare av reglerade pensioner bleve sämre ställda än innehavare av motsvarande oreglerade pensioner. Direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa har föreslagit, att skillnaden mellan de olika procenttalen skulle sättas till 8 enheter, vilket emellertid endast skulle medföra, att i 56 av de 107 fall i kassan, där det inträffar att inkomsten av nyreglerad pension är mindre än inkomsten av oreglerad pension, ifrågavarande olägenhet skulle undanröjas. Ett bifall till direktionens förslag skulle därför, såsom reservanten i direktionen framhållit, icke blott verka i det angivna syftet att hjälpa dem, som fått en minskad pension, utan även föranleda till en ökning över lag av dyrtidstillägget till innehavare av reglerade pensioner. Det torde i detta sammanhang böra beaktas, att de fall, då pensionsförmånerna vid oreglerad pension överstiga motsvarande förmåner vid reglerad pension, äro tämligen fåtaliga och i allmänhet inskränka sig till de pensioner, som beviljats efterlevande efter sådana vid kommunikationsverken och hospitalen anställda befattningshavare, vilkas delaktighetsbelopp i vederbörande kassa varit vid deras frånfälle bestämda efter de under tiden 1 januari 1919—30 juni 1920 för kommunikationsverken samt under tiden 1 januari 1919—31 december 1922 för hospitalen gällande lönestaterna. Det kan då icke anses lämpligt att endast av den anledning, att ett ringa antal pensionärer med oreglerad pension — ett antal, som torde minskas för varje år — blivit jämförelsevis gynnsamt ställt i fråga om dyrtidstillägg, öka förmånerna för samtliga pensionärer med reglerade pensioner.

Nyss anförda skäl för att ej minska skillnaden mellan procenttalen för dyrtidstilläggen å oreglerade och reglerade pensioner kunna även anföras mot motionärens förslag, att i vissa fall personliga dyrtidstillägg skulle utgå å reglerade pensioner. I fråga om personliga dyrtidstillägg å pensioner till befattningshavares efterlevande får kungl. statskontoret för övrigt hänvisa till de skäl, som här ovan angående motionen nr 252 åberopats mot införande av personliga dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare.

På ovan anförda grunder anser statskontoret, att en ändring i de i nu ifrågavarande avseende gällande grunderna för beräkning av dyrtidstillägg å änkepensioner icke kan anses vara av behovet påkallad.»

Under hänvisning till vad utskottet anført i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 59 angående dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, har utskottet ansett sig böra föreslå riksdagen besluta, att de för budgetåret 1923—1924 gällande allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. skola gälla jämväl för budgetåret 1924—1925.

Utskottet har sålunda icke kunnat ansluta sig till de i ovanberörda motioner framställda yrkandena, i vad de avse dels höjning av vissa dyrtidstillägg, dels ock införande av en bestämmelse om rätt till personligt dyrtidstillägg

Utskottet.

å reglerad änkepension. Med hänsyn till vad statskontoret i sitt här ovan intagna yttrande anfört har utskottet nämligen icke funnit tillräckliga skäl föreligga för ändring i motionernas syfte av nu gällande grunder.

Vidkommande kostnaderna för här ifrågavarande dyrtidstillägg enligt de av utskottet föreslagna grunderna har utskottet inhämtat, att en ökning av de utav Kungl. Maj:t föreslagna beloppen erfordras, för anslaget till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl., till ett belopp av 2,000,000 kronor samt för anslaget till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare till ett belopp av 550,000 kronor.

Med åberopande av det anförda får utskottet alltså hemställa

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 44 och de av herr Julin (I: 253) och herr Öhman (II: 402) i ämnet väckta motionerna, må

1:o besluta, att de för budgetåret 1923—1924 gällande allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. skola gälla jämväl för budgetåret 1924—1925;

2:o besluta, att kostnaderna för dyrtidstillägg åt änkor och barn samt övriga anhöriga efter befattningshavare i statens tjänst, vilka varit anställda vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och statens domäner eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar, skola bestridas av de medel, av vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt bestridas;

3:o för budgetåret 1924—1925 under elfte huvudtiteln såsom *extra* förslagsanslag anvisa

dels till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. ett belopp av 2,000,000 kronor;

dels ock till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare ett belopp av 550,000 kronor.

Stockholm den 23 maj 1924.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Reservation

av herrar *Bäcklund*, *Lovén* och *Höglund*, vilka anført:

»Under hänvisning till vad vi anført i reservation till utlåtande nr 59 få vi hemställa,

att riksdagen må besluta, att i kungörelsen den 15 juni 1923 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. skall införas en bestämmelse om rätt till personligt dyrtidstillägg å reglerad änkepension i överensstämmelse i tillämpliga delar med vad som gäller beträffande personligt dyrtidstillägg å reglerad avlöning åt befattningshavare i statens tjänst.»

KUNGL. STYRELSEN ÖVER
CIVILSTATENS ÄNKE-
OCH PUPILLKASSA*Bilaga I.*

Till riksdagens bankoutskott.

Med anledning av bankoutskottets skrivelse den 3 dennes angående en inom riksdagens första kammare av herr Julin väckt motion, nr 253, får kungl. styrelsen över civilstatens änke- och pupillkassa anföra följande.

För att åskådliggöra den inverkan, som — vid tillämpning av olika index-tal — variationer i skillnaden mellan de båda procentalen för beräkning av dyrtidstilläggen för änkor med »reglerad» pension och med »oreglerad» pension utöva å de sammanlagda pensionsförmånerna i båda fallen, meddelas beträffande sådana i civilstatens änke- och pupillkassa delaktiga, nyreglerade tjänster, vilka äro jämförelsevis talrikt representerade, i bifogade tabeller för index-talen 165, 175 och 185 uppgift om skillnaden mellan de sammanlagda pensionsförmånerna för änkor efter innehavare av sistnämnda tjänster och motsvarande förmåner vid tillämpning av de för tjänsterna i fråga närmast före senaste pensionsreglering gällande pensionsunderlag.

Totala antalet av de tjänster, för vilka beräkningar utförts, utgör cirka 5,200. Av tabellerna framgår att vid en skillnad mellan procentalen för beräkning av dyrtidstilläggen av 6 enheter eller mera beträffande flertalet tjänster pensionsförmånerna vid nyreglerade pensioner bliva lägre än vid oreglerade, vare sig index-talet antages till 165, 175 eller 185. Såsom en särskild undersökning givit vid handen blir förhållandet enahanda vid index-talen 175 och 185, om ifrågakavande skillnad bestämmes till 5 enheter. Först vid en skillnad mellan procentalen av 4 enheter bliva för flertalet tjänster pensionsförmånerna större vid reglerade än vid oreglerade pensioner.

För att motionärens syfte skall ernås, måste sålunda skillnaden mellan procentalen vid beräkning av dyrtidstilläggen bestämmas till högst 4 enheter. Detta gäller ej endast i fråga om pensionerna för ensamma änkor utan jämväl beträffande pensionerna för änkor med barn.

För närvarande utgör summan av tilläggsunderlagen (jfr. § 3 av kungl. kungörelsen den 15 juni 1923 nr 267) för pensionärer med reglerad pension 8,953 kronor. Bestämmas skillnaden mellan procentalen för beräkning av dyrtidstilläggen till 4 enheter i stället för till 12 enheter medför detta en ökad månatlig kostnad för dyrtidstilläggen av 8 procent av summan av tilläggsunderlagen, oberoende av index-talet. Enligt nuvarande förhållanden skulle kostnadsökningen för månad sålunda bliva $0.08 \times 8953 = 716$ kronor 24 öre. Den årliga merkostnaden blir sålunda 8,594 kronor 88 öre. Med hänsyn till den ökning av antalet nyreglerade pensioner, som kan väntas under budgetåret 1924—1925, torde merkostnaden för nämnda budgetår kunna uppskattas till cirka 10,500 kronor.

Även om skillnaden mellan procentalen sättes så lågt som till 4 enheter, bliva, såsom av tabellerna framgår, i vissa fall personliga dyrtidstillägg er-

forderliga, för att pensionsförmånerna vid nyreglerad pension icke skola understiga motsvarande förmåner vid oreglerad pension. Den av dylika personliga dyrtidstillägg betingade kostnadsökningen kan för budgetåret 1924—1925 för civilstatens änke- och pupillkassas vidkommande antagas till ungefär 300 kronor.

Slutligen vill kungl. styrelsen erinra om, att de fall, då, enligt nu gällande bestämmelser för beräkning av dyrtidstilläggen, pensionsförmånerna vid oreglerad pension överstiga motsvarande förmåner vid reglerad pension, äro tämligen fåtaliga och i allmänhet inskränka sig till de pensioner, som beviljats efterlevande efter sådana vid postverket, vattenfallsverken och hospitalen anställda befattningshavare, vilkas delaktighetsbelopp i kassan vid deras frånfalle bestämts efter de under tiden 1 januari 1919—1 juli 1920 för postverket och vattenfallsverken samt under tiden 1 januari 1919—1 januari 1923 för hospitalen gällande lönestaterna. Det ojämförligt största antalet av kassans pensionstagare åtnjuta oreglerade pensioner, bestämda med hänsyn till före år 1919 gällande lönestater och så gott som samtliga dessa pensionärers pensionsförmåner understiga, enligt nu gällande grunder för dyrtidstilläggets beräkning, pensionsförmånerna vid nyreglerade pensioner.

Stockholm den 9 april 1924.

På kungl. styrelsens vägnar:

SAM. LINDSTEDT.

Tabeller

utvisande skillnaden mellan sammanlagda pensionsförmånerna för vissa pensionstagare (änka ensam) vid civilstatens änke- och pupillkassa vid reglerad pension och vid pension enligt närmast före senaste löneroglering gällande delaktighetsbelopp (tecknet + angiver, att pensionsförmånerna äro störst vid nyreglerad pension, tecknet —, att de äro minst):

Tjänster	Antal tjänster ung.	Skillnaden mellan procentalen utgör						
		12	10	8	6	4	2	0
Indextalet 165								
Brevbärare	1,500	— 3.33	— 2.33	— 1.33	— 0.33	+ 0.67	+ 1.67	+ 2.67
Vaktkonstaplar ...	400	+ 4.50	+ 5.50	+ 6.50	+ 7.50	+ 8.50	+ 10.50	+ 11.50
Skötare	800	— 1.67	— 0.67	+ 0.33	+ 1.33	+ 2.33	+ 4.33	+ 5.33
Förste postiljoner	900	— 5.33	— 3.33	— 2.33	— 1.33	— 0.33	+ 1.67	+ 2.67
Kronojägare	700	+ 4.33	+ 5.33	+ 7.33	+ 8.33	+ 10.33	+ 11.33	+ 12.33
Postexpeditörer ...	900	— 9.34	— 7.34	— 5.34	— 3.34	— 1.34	— 0.34	+ 1.66
Indextal 175								
Brevbärare	1,500	— 3.33	— 2.33	— 1.33	— 0.33	+ 0.67	+ 1.67	+ 2.67
Vaktkonstaplar ...	400	+ 5.50	+ 6.50	+ 7.50	+ 8.50	+ 9.50	+ 10.50	+ 12.50
Skötare	800	— 1.67	— 0.67	+ 0.33	+ 1.33	+ 2.33	+ 3.33	+ 5.33
Förste postiljoner	900	— 4.33	— 3.33	— 2.33	— 1.33	+ 0.67	+ 1.67	+ 2.67
Kronojägare	700	+ 6.33	+ 7.33	+ 8.33	+ 10.33	+ 11.33	+ 12.33	+ 14.33
Postexpeditörer ...	900	— 8.34	— 6.34	— 5.34	— 3.34	— 1.34	+ 0.66	+ 2.66
Indextal 185								
Brevbärare	1,500	— 4.33	— 3.33	— 1.33	— 0.33	+ 0.67	+ 1.67	+ 2.67
Vaktkonstaplar ...	400	+ 6.50	+ 7.50	+ 8.50	+ 9.50	+ 10.50	+ 11.50	+ 12.50
Skötare	800	— 0.67	+ 0.33	+ 1.33	+ 2.33	+ 3.33	+ 4.33	+ 5.33
Förste postiljoner	900	— 4.33	— 3.33	— 2.33	— 0.33	+ 0.67	+ 1.67	+ 2.67
Kronojägare	700	+ 6.33	+ 7.33	+ 9.33	+ 10.33	+ 11.33	+ 13.33	+ 14.33
Postexpeditörer ...	900	— 9.34	— 7.34	— 5.34	— 3.34	— 1.34	+ 0.66	+ 2.66

DIREKTIONEN FÖR STATENS
JÄRNVÄGARS ÄNKE- OCH
PUPILLKASSA

Bilaga II.

Till herr ordföranden i riksdagens bankoutskott.

Genom skrivelse den 3 dennes har ni anhållit om yttrande av direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa över en inom riksdagens första kammare av herr Julin väckt motion i fråga om beräkningar av dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

I anledning härav får direktionen anföra följande.

Genom kungl. kungörelsen den 30 november 1923 hava ändringar blivit gjorda i reglementet för kassan, varigenom från och med den 1 januari 1924 pensionsbeloppen blivit förhöjda. Å dessa reglerade pensioner hava dyrtidstillägg beräknats i enlighet med bestämmelserna i § 5 av kungl. kungörelsen den 15 juni 1923 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst. Såsom av motionären framhållits, har i ett jämförelsevis stort antal fall den sammanlagda inkomsten av pension och dyrtidstillägg, trots förhöjningen av pensionen, blivit lägre än pension och dyrtidstillägg enligt förut tillämpade grunder.

Verkställd undersökning har nämligen givit vid handen, att 107 stycken pensionärer skulle erhålla en sådan minskning. Det synes direktionen därför erforderligt, att bestämmelserna ändras i sådan riktning, att detta missförhållande upphäves. Ändringen torde kunna ske antingen genom en föreskrift om personliga dyrtidstillägg eller ock genom nedsättning av det reduktionstal, som kommer till användning vid beräkning av det lägre procenttalet för dyrtidstillägg å reglerade pensioner eller ock slutligen genom en kombination av dessa båda alternativ.

I den händelse det förstnämnda alternativet skulle fastslås, kommer visserligen ingen pensionär att erhålla någon minskning i inkomsten av pension tillsammans med dyrtidstillägg, men kommer å andra sidan icke heller beträffande ifrågavarande pensionärer att vinnas syftemålet med den verkställda pensionsregleringen åtminstone så länge anordningen med dyrtidstillägg tillämpas.

Fastslås däremot ett system med minskat reduktionstal, kan detta tal måhända teoretiskt sett väljas så lågt, att samtliga pensionärer icke efter pensionsregleringen erhålla minskad inkomst av reglerad pension tillsammans med dyrtidstillägg. En sådan anordning torde emellertid säkerligen betyda allt för stora anspråk på statskassan. Verkställd utredning har givit vid handen, att om det nu gällande reduktionstalet däremot endast minskas från 13 till exempelvis 8, skulle denna minskning betyda, att av ovanstående 107 pensionärer i statens järnvägars änke- och pupillkassa 51 pensionärer därigenom komme så att säga ovanför strecket, under det att de återstående 56 fortfarande kvarstode under detsamma. Kostnadsökningen för statskassan av en sådan minskning av reduktionstalet skulle för första kvartalet innevarande år utgöra cirka 26,000 kronor. Genom den verkställda pensionsregleringen och de ökade bördor, som kassans delägare däri-

genom påtagit sig, hava emellertid statens kostnader för första kvartalet 1924 för dyrtidstilläggen undergått en direkt minskning från sista kvartalet 1923 med ungefär 28,000 kronor. Kassans kostnader för de reglerade pensionerna hava däremot ökats med ungefär 80,000 kronor för samma tid. Utan ökade kostnader för statsverket skulle sålunda en minskning av ovan nämnda reduktionstal från nuvarande 13 till 8 kunna ske. Genom en sådan ändring skulle vinnas den fördelen, att antalet pensionärer, vilka med nu tillämpade grunder erhålla minskning i sina inkomster av pension och dyrtidstillägg, nedginge till ungefär hälften samt att beträffande såväl dessa som en del andra pensionärer med ungefär oförändrad pensionsinkomst syftet med pensionsregleringen åtminstone i någon mån vunnit.

I anslutning till vad ovan anförts får direktionen uttala, att det synes direktionen nödvändigt, att sådan ändring av de nu gällande bestämmelserna vidtages, att till pensionär, vars inkomst av reglerad pension och dyrtidstillägg kommer att understiga vad som skulle utgjort pensionärens inkomst av oreglerad pension och dyrtidstillägg av statsmedel, utbetalas gottgörelse härför i likhet med vad som sker för vissa befattningshavare i statens tjänst.

Synnerligen önskvärt anser dock direktionen vara, att bestämmelserna ändras så, att jämväl reduktionstalet i fråga om nyreglerade pensioner sättes till 8.

I händelse gottgörelse skall beredas allenast pensionärer, vilka erhålla en direkt inkomstminskning, skulle med beräkning av det indextal, som var gällande under första kvartalet 1924, kostnaderna för dyrtidstillägg under samma kvartal ökats med cirka 2,500 kronor. Skulle emellertid, såsom ifrågasatts, reduktionstalet ifråga om nyreglerade pensioner nedsättas till 8, skulle i allt fall uppstå kostnader för personliga dyrtidstillägg till 56 pensionärer. Dessa kostnader beräknar direktionen för första kvartalet 1924 till 860 kronor.

Utdrag av direktionens protokoll vid behandlingen av detta ärende, innefattande skiljaktig mening av kassadirektören, byråchefen Iacobi bifogas.

Stockholm den 28 april 1924.

På direktionens vägnar:

IVAR VIRGIN.

L. H. Gyllenhaal.

Utdrag av protokoll, hållet hos direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa den 28 april 1924.

Närvarande:

Ordföranden, överdirektören VIRGIN
Vice ordföranden, överingenjören FOGELMARCK
Kassadirektören, byråchefen IACOBI
Ledamoten, förste kontorsbiträdet ERIKSSON
Ledamoten, sekreteraren ALLANDER

§ 1.

Föredrogs åter en från ordföranden i riksdagens bankoutskott inkommen skrivelse med anhållan om direktionens yttrande över en inom riksdagens första kammare av herr Julin väckt motion nr 253 i fråga om beräkningen av dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Direktionen beslöt att till ordföranden i riksdagens bankoutskott avlåta skrivelse av innehåll registraturet utvisar.

Från beslutet var kassadirektören, byråchefen Iacobi skiljaktig och anförde:

»Undertecknad kan icke biträda direktionens yttrande i vad avser ifrågasatt sänkning av reduktionstalet för dyrtidstillägg å s. k. reglerade pensioner till änkor efter f. d. befattningshavare i statens tjänst. Såsom utgångspunkt härvid har anförts det förhållandet, att ett hundratal av de till omkring 2,400 uppgående pensionsberättigade ankorna efter befattningshavare vid statens järnvägar skulle vid tillämpning av föreskrifterna om reducerat dyrtidstillägg lida minskning i den sammanlagda pensionsinkomst, som tillfallit dem dels i pensioner enligt de före den 1 januari 1924 gällande pensionsbestämmelserna, dels i oreducerat dyrtidstillägg å dessa pensioner, varjämte framhållits att för åtskilliga pensionärer ökningen av pensionsinkomsten blivit obetydlig. Härvidlag är emellertid att märka att nämnda förhållanden delvis uppkommit därigenom att en provisorisk reglering av ifrågavarande änkepensioner ägt rum genom kungl. kungörelsen den 21 november 1919 med särskilda stadganden angående tillfälliga förändringar i pensionsvillkoren för statens järnvägars änke- och pupillkassa och att å de i många fall väsentligt förhöjda pensioner, som sålunda tillerkänts vederbörande, oreducerat dyrtidstillägg utgått. Den omständigheten att härigenom vissa ojämnheter uppstått finner jag för min del icke utgöra tillräckliga skäl för att, såsom ifrågasatts, sänka reduktionstalet till 8 och detta så mycket mindre som en dylik anordning icke blott verkar i det angivna syftet att hjälpa dem, som fått en minskad pensionsinkomst, utan även föranleder till en ökning över lag av dyrtidstillägget till innehavare av reglerade pensioner — en ökning, som särskilt vid en jämförelse med den av Kungl. Maj:t föreslagna reduktionen av dyrtidstillägget till f. d. befattningshavare i statens tjänst med reglerade pensioner knappast synes mig befogad.

Jag anser alltså att direktionen bort inskränka sig till att föreslå utfärdande av en bestämmelse i sådan riktning att pensionär, vilkens inkomst av pension enligt nu gällande grunder jämte dyrtidstillägg därå understiger

vad som skulle utgjort vederbörandes inkomst närmast före övergången till de nya pensionsbestämmelserna, erhåller ett personligt dyrtidstillägg, motsvarande skillnaden.»

L. H. Gyllenhaal.

Rätt utdraget:

Emil Holm.

DIREKTIONEN ÖVER TELE-
GRAFVERKETS ÄNKE-
OCH PUPILLKASSA

Bilaga III.

Till herr ordföranden i riksdagens bankoutskott.

Till svar å eder skrivelse den 3 april 1924 få vi äran dels överlämna en tablå¹, utvisande de fall, då vid telegrafverket reglerad änkepension jämte dyrtidstillägg kan komma att, med tillämpning av kungörelsen nr 267/1923, bliva lägre än oreglerad änkepension jämte dyrtidstillägg, dels ock meddela, att av *nuvarande* pensionärer med reglerad änkepension endast 3 stycken (efterlevande efter 1 stationsbiträde, 1 vaktmästare och 1 telegrafkommissarie) hava lägre pension jämte dyrtidstillägg än om deras pension jämte dyrtidstillägg utginge såsom för äldre pensionärer. Ett bifall till yrkandet i motionen nr 253 skulle för dessa tre pensionärer medföra en ökad utgift av sammanlagt kronor 24: 80 per år.

Vid nu anförda förhållande kan, vad telegrafverket beträffar, det i motionen framställda yrkandet icke sägas vara av någon större betydelse för det närvarande, men få vi såsom vår mening uttala, att motionens syfte synes oss riktigt. Stockholm den 17 april 1924.

Direktionen över telegrafverkets änke- och pupillkassa:

A. HAMILTON.

A. G. Hultström.

¹ Icke tryckt.